

Fractie van BOB en overige raadsleden

Uw brief van 15 januari 2024	Uw kenmerk	Ons kenmerk 2024-002672	Datum 6 februari 2024	Verzonden d.d.
Onderwerp: Antwoord op uw vragen (s-670)		Behandeld door Sofie Kemps	Telefoonnummer 0680121350	Bijlage(n)

Geachte fractie van BOB en overige raadsleden,

Op 15 januari 2024 heeft u schriftelijke vragen gesteld over monitoring en beleidsinformatie jeugdhulp. Met deze brief beantwoorden wij uw vragen.

Alvorens te reageren uw vragen te beantwoorden geven wij graag een algemene toelichting vooraf. U stelt uw vragen op basis van de (voorlopige) cijfers van het dashboard jeugdzorg van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Navraag bij het CBS leert echter dat deze data niet is gestandaardiseerd. De manier van registratie kan per aanbieder en per gemeente verschillen. Hierdoor is deze data helaas niet goed bruikbaar voor vergelijkingen met andere meetmomenten of met andere gemeenten. De kans is aanzienlijk dat niet alle geleverde jeugdzorg wordt geregistreerd onder de juiste door het CBS gehanteerde categorie. Daarom hebben het ministerie van VWS en de VNG in het kader van de Hervormingsagenda Jeugd ook een plan van aanpak opgesteld voor de verbetering van de landelijke monitoring jeugdzorg en is er een *werkgroep data en monitoring* ingericht¹.

Wij geven er mede hierom vooralsnog de voorkeur aan om onze monitoring te baseren op onze eigen, interne data, eventueel aangevuld met data uit onze eigen regio Centraal Gelderland. Hoewel dit als nadeel heeft dat vergelijkingen maken met gemeenten elders in het land lastiger is, weegt dit niet op tegen het voordeel van het gebruik van onze eigen data als sturingsinformatie.

Voor onze lokale sturingsinformatie verwijzen wij naar de Monitor Sociaal Domein en de lokale factsheets die u periodiek van het college ontvangt en die – conform het advies van uw Rekenkamer – recent is geüpdatet. Conform de afspraak met uw raad ontvangt u over enkele maanden de jaarmonitor over 2023, inclusief de duiding van onze lokale cijfers, trends en ontwikkelingen.

¹ Zie hiervoor o.a. het [Plan van aanpak voor de verdere verbetering van de landelijke monitoring jeugdzorg, DSP](#), november 2022

De vragen

1. *In zijn algemeenheid: hoe weegt u bovenstaande constatering, welke duiding kunt u geven, hoe spoort dit met het vastgestelde beleid, welke acties heeft u hieraan gekoppeld?*

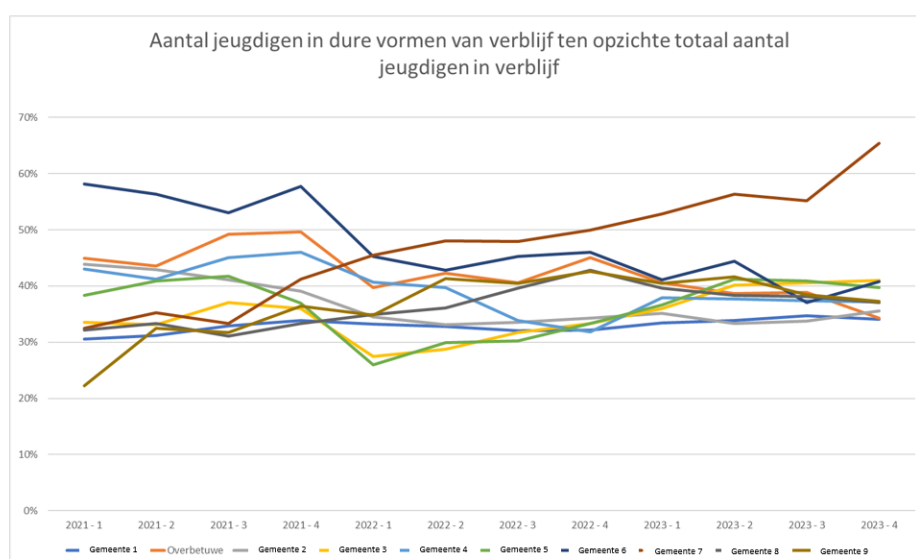
Zie hiervoor ook de inleidende toelichting hierboven. Dit kan betekenen dat de aangeleverde data per aanbieder of per jaar verschilt, terwijl de geleverde zorg in de praktijk gelijk is gebleven. Zoals in de inleidende toelichting vermeld bevat het Dashboard jeugdzorg van het CBS hierdoor geen eenduidige informatie en uit het Dashboard afgeleide conclusies zullen daardoor niet altijd correct zijn. De constatering van BOB kunnen wij daarom niet goed wegen.

2. *Meer specifiek: wist u dat het aandeel jeugdhulp met ander verblijf bij instellingen t.o.v. het totaal jeugdhulp met verblijf in deze gemeente al jaren stijgt en dat we qua aandeel koploper zijn in de regio? Zo ja, welke acties heeft u hierop ondernomen?*

Zie ook de inleidende toelichting en het antwoord op vraag 1.

Zoals aangegeven is Jeugdhulp met ander verblijf bij JH aanbieder (categorie van het CBS) bij uitstek een categorie waarbij voorzichtigheid geboden is in het trekken van conclusies. Bovendien is deze categorie niet gelijk aan jeugdhulp bij instellingen. Het college deelt uw conclusie dan ook niet.

In onderstaande grafiek wordt voor onze regio het percentage jeugdigen aangegeven in de duurste vormen van verblijf ten opzichte van het totaal aantal jeugdigen in verblijf per gemeente in de regio Centraal Gelderland. Voorbeelden van dure zorgvormen zijn onder andere maar niet uitsluitend jeugdzorgplus, terreinvoorzieningen, maar ook verblijf in een ggz instelling en gezinshuizen. De cijfers uit dit dashboard worden aangeleverd door de gemeenten. Aangezien wij binnen de regio Centraal Gelderland gezamenlijk deze vormen van zorg inkopen, kunnen we deze hulpvormen goed met elkaar vergelijken. We zien geen significante afwijking in de aantallen van Overbetuwe ten opzichte van de andere regiogemeenten.

Figuur 1 (bron: regionale monitor Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland, van één gemeente zijn geen gegevens beschikbaar)

Deze cijfers geven wat het college betreft dan ook geen aanleiding voor specifieke acties om te proberen hierop te sturen, bovenop wat wij reeds doen binnen het staande beleid. Hoewel vergelijkingen met landelijke of regionale trends zeker waardevol zijn, ligt onze focus bovendien niet op hoe wij het in cijfermatige zin doen vergeleken met andere gemeenten, maar kijken wij in beginsel naar iedere individuele casus: wat heeft een jeugdige nodig en wat is de best passende oplossing? Dit conform de uitgangspunten van de Jeugdwet. Vanzelfsprekend staan wij daarbij open voor 'best practices' en uitwisseling met andere gemeenten.

3. *In de loop der jaren is volgens het dashboard het aandeel van de gemeentelijk toegang in de verwijzingen naar jeugdhulp met verblijf toegenomen en is het aandeel van de gecertificeerde instellingen hierin afgenomen. Wat is de verklaring vanuit de gemeentelijke toegang voor de toename van het relatieve aantal verwijzingen naar deze dure vorm van hulp (die afwijkt van de regio Centraal Gelderland en de meeste omliggende gemeenten)? Wat vindt u zelf van deze verklaring?*

Het klopt dat het aandeel van de gemeentelijke toegang relatief toeneemt. Dit blijkt ook uit de halfjaarmonitor die u over 2023 van het college ontving². Dit is een door ons (en door andere gemeenten) gewenste beweging: door meer zelf de regie te hebben over de instroom naar jeugdhulp en hiervoor minder afhankelijk te zijn van andere wettelijke verwijzers, vergroten wij als gemeente ook onze invloed op de kwaliteit van zorg en de verbinding met andere voorzieningen in het voorliggend veld. Een relatieve, procentuele toename bij de ene verwijzer leidt daarbij automatisch tot een afname bij andere verwijzers. Voor ons is daarbij vooral het totaal aantal verwijzingen, het type, de duur en de omvang relevant. Hoe groter de gemeentelijke invloed aan 'de voorkant', hoe beter wij op deze factoren kunnen sturen.

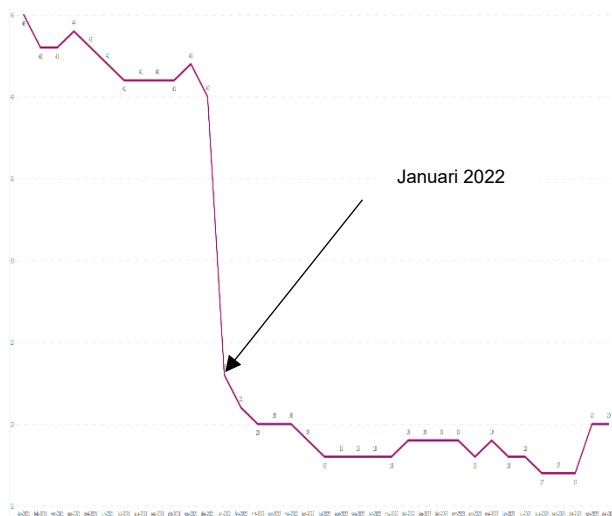
De door u genoemde afwijking ten opzichte van de regio is in onze ogen minimaal: in de CBS grafiek die u deelt is de gemeente Neder-Betuwe de gemeente die vaak een afwijkende trend laat zien. Neder-Betuwe is geografisch gezien een omliggende gemeente, maar bevindt zich in een andere jeugdhulpregio dan de onze. Binnen de zorgregio Centraal Gelderland zijn de verschillen nadrukkelijk minder groot, mogelijk ten gevolge van gezamenlijk inkoop en contractering, en afstemming van beleid op regionaal niveau (zie ook de afbeelding bij vraag 2).

Het is ook goed te realiseren dat bij één van de overige wettelijke verwijzers, te weten de Gecertificeerde Instellingen (GI's), al geruime tijd sprake is van lange wachtlijsten. Naast het eerder genoemde streven om als gemeente meer en vaker zelf de 'voordeur tot jeugdhulp' te zijn, zorgen deze wachtlijsten bij de GI's ervoor dat hun aandeel verwijzingen lager ligt.

4. *Wat is de verklaring dat Overbetuwe rode lantaarn drager is als het gaat om de inzet van pleegzorg? Welke acties heeft u de afgelopen jaren ondernomen om knelpunten bij pleegzorg weg te nemen en met welke resultaten? Waarom geeft zoeken op 'pleegzorg' op sociaalteamoverbetuwe.nl geen resultaten?*

De kanteling in de CBS cijfers bij pleegzorg wordt vermoedelijk gedreven door de invoering van het woonplaatsbeginsel: het kantelpunt valt precies samen met de invoerdatum van het nieuwe woonplaatsbeginsel per 1 januari 2022. In onze eigen data zien wij voor pleegzorg een stabiele situatie in absolute aantallen zowel vóór als ná de ingang van het nieuwe woonplaatsbeginsel (zie afbeelding hieronder). Wij verwachten dan ook dat het woonplaatsbeginsel de oorzaak voor deze cijfermatige daling bij het CBS verklaart.

² Zie [Halfjaarmonitor sociaal domein 2023](#), bijlage jeugdwet, p. 23

Figuur 2 (bron: monitor Overbetuwe)

Vanaf 1 januari 2022 is het nieuwe woonplaatsbeginsel in werking getreden. In de figuur hiernaast is dat heel goed te zien. Puur administratief/cijfermatig gezien is dit ook een daling in onze eigen cijfers, omdat wij van grofweg 41 naar 20 unieke jeugdigen gaan die pleegzorg geïndiceerd hebben. Maar in werkelijkheid zijn er niet ~21 (41-20) kinderen geweest die plotseling geen pleegzorg meer ontvingen. Zij zijn enkel qua (financiële) verantwoordelijkheid naar een andere gemeente dan Overbetuwe verplaatst. In de praktijk zitten deze kinderen nog steeds bij dezelfde pleegouders.

Los van de daling door het woonplaatsbeginsel is er amper sprake van (significante) bewegingen in de lijn. Het aantal unieke cliënten schommelt vóór het omslagpunt rond de 41 à 42, en na het omslagpunt rond de 19 à 20 unieke cliënten. Los van de daling door het woonplaatsbeginsel, zien wij in de absolute aantallen dan ook geen significante daling, maar eerder een vrijwel constante lijn. Het CBS dashboard laat relatieve aantallen zien, dus het aantal pleegzorg t.o.v. het totaal jeugdhulp met verblijf. Dit relatieve aandeel kan ook bij plusminus gelijkblijvende absolute aantallen pleegzorg flink schommelen wanneer het totaal jeugdhulp met verblijf wijzigt. Onzes inziens geven absolute aantallen pleegzorg de situatie dan ook beter weer.

Op de (onlangs vernieuwde) website van de het Sociaal Team Overbetuwe (STO) kiezen we ervoor om niet te praten in termen van voorzieningen die mensen kunnen aanvragen. Mensen kunnen met hun hulpvraag bij ons terecht. Vervolgens kijkt het STO samen met de inwoner naar wat de best passende voorziening is. Ook dit is in lijn met de (uitgangspunten van) landelijke wetten waar wij als gemeente voor aan de lat staan zoals de Wmo, de Participatiewet en de Jeugdwet. De algemene voorzieningen, die vrij toegankelijk zijn voor alle inwoners, zijn wel benoemd op de website. Ook dit is een bewuste keuze, om onze inwoners vooral te wijzen op het zogeheten 'voorliggende', vrij toegankelijke aanbod. Specifiek t.a.v. pleegzorg ziet het college geen acute knelpunten: de cijfers uit onze eigen dashboard laten zien dat het pleegzorg aanbod stabiel is. Er is geen sprake van een acute daling (of stijging) t.o.v. voorgaande jaren.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders,
de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

P.J.E. Breukers

R.P. Hoytink-Roubos